

Porabje

TEDNIK SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Monošter, 6. februarja 2020 - Leto XXX, št. 6

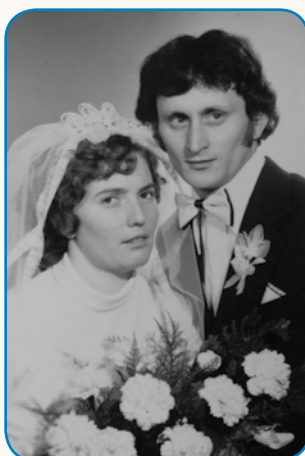

stran 2-3

Obisk državnega sekretarja v Ljubljani

TRNOK RAD ČÜJE PORABSKI GUČ
stran 45

V SLOVENSKOJ VESI JE PONDEJLAK BILA MEŠA
stran 8

CERKEV, MUZEJ, MUZEJ, CERKEV
stran 9

Obisk državnega sekretarja v Ljubljani

Na povabilo ministra za Slovence v zamejstvu in po svetu *Petra Jožefa Česnika* sem se

zagotoviti pogoje za preživljanje tam, kjer živijo. In ker to velja tudi za Porabske Sloven-

potrebne restavracije in konservacije. Konkretno smo se dogovarjali o obnovi cerkve svetega Štefana Hardinga v Števanovcih in cerkve svete Katarine Aleksandrijske v Lendavi.

Stanje števanovske cerkve že ocenjuje madžarska ekipa za obnovo cerkva, gospod Peskar pa je ponudil sodelovanje med madžarskimi in slovenskimi strokovnjaki na področju restavracije in konservatorstva. Zavod namreč skupaj s partnerji organizira

spoznala pridno in uspešno, toda kljub temu sproščeno delovanje cerkvene šole. Osnovna šola Alojzija Šuštarja je bila kot 6. enota Zavoda ustanovljena leta 2007, obiskuje jo skupaj 450 osnovnošolcev. Na ustanovo se letno vpiše 50 prvošolcev, zanimanje pa je veliko večje.

Kot je izpostavil gospod Feštanj, je poslanstvo škofijskih šol izobraževanje in vzgoja posameznika na temeljih klasičnih krščanskih vrednot

Državni sekretar Soltész je na začetku pogovora poudaril, da imata Slovenija in Madžarska dobre politične, gospodarske in kulturne odnose, in da sta lahko obe državi vzor za dobrososedsko sodelovanje na vseh pomembnih področjih. Minister Česnik se mu je zahvalil za skrb za slovensko narodnost, ki ji zagotavlja tudi prihodnost. Govoril je o pomembnosti pogostih političnih srečanj, ki so prav tako prid zamejski skupnosti. Po-

Udeleženci pogovora: minister Peter Jožef Česnik, državna sekretarka Olga Belec, slovenska parlamentarna zagovornica Erika Köles Kiss in državni sekretar Miklós Soltész

kot slovenska parlamentarna zagovornica z državnim sekretarjem *Miklósem Soltéšom* 20. in 21. januarja mudila na uradnem obisku v Ljubljani.

ce, je bila najina pot z državnim sekretarjem Soltéšom namenjena vprašanju, kako lahko obe državi prispevata k boljšim življenjskim pogojem, gospodarskemu razvoju,

in izvaja različne mednarodne projekte.

Zaradi skupnih raziskav in načrtov za obnovo se nam poraja resno upanje, da bo s podporo obeh držav in morda s pomočjo evropskih sredstev v bližnji prihodnosti obnovljena cerkev v Števanovcih.

Državni sekretar Soltész se veliko ukvarja z narodnostnimi šolami in tudi z vzgojno-izobraževalnimi ustanovami, ki jih vzdržuje cerkev. Želela sva spoznati, kako delujejo cerkvene šole v Sloveniji, zato sva obiskala Zavod svetega Stanislava, Škofijsko gimnazijo v Šentvidu, ki jo obiskuje 650 dijakov in dijakov iz vse Slovenije.

Ravnatelj *Simon Feštanj* nama je predstavil, koliko cerkvenih vrtcev, osnovnih in srednjih šol deluje v Sloveniji in kako poteka upravljanje ustanov. Opozoril je na posebne vrednote, ki jih predajajo cerkvene vzgojno-izobraževalne ustanove.

Vrtec, glasbena šola in dijaški dom, ki jih upravlja ljubljanska nadškofija, se nahajajo na eni sami lokaciji in so dobro opremljeni. Z državnim sekretarjem Soltéšom sva si ogledala sodobne prostore v nekdanji klasični zgradbi Zavoda svetega Stanislava ter

Na Zavodu za varstvo kulturne dediščine Slovenije so obravnavali tudi obnovo cerkva v Prekmurju in Porabju

v razgledano, ustvarjalno in plemenito osebnost.

Osrednji dogodek obiska madžarskega politika Miklósa Soltéša je bilo srečanje z ministrom za Slovence v zamejstvu in po svetu Petrom Jožefom Česnikom in sodelavci. Razprava na Uradu Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu je v prijaznem vzdušju potekala o manjšinskih vprašanjih oziroma programih in načrtih Slovencev na Madžarskem. Madžarski državni sekretar je opisal, kako lahko Madžarska podpira obstoj, delo in življenje rojakov v Slovenskem Porabju.

Sama sem našla cilje naše skupnosti, torej kako lahko porabimo finančna sredstva, ki jih je Madžarska namenila gospodarskemu razvoju Porabja, kako potekajo pogajanja z Ministrstvom za finančne zadeve glede razpisov in kakšne rezultate pričakujemo od te podpore.

udaril je pomen obiska predsednika Vlade RS *Marjana Šarca* v Budimpešti, kjer sta se s premierjem *Viktorjem Orbánom* dogovorila za ustanovitev skupnega sklada, ki naj bi bil namenjen podpori, delovanju in obstoju obeh manjšinskih skupnosti. Na srečanju so izpostavili, da se morajo vsi Slovenci in Slovenke na Madžarskem oziroma tudi Vlada Madžarske zavedati, da brez Slovenije vseh svojih težav ne morejo rešiti.

Prav zaradi tega je madžarski državni sekretar zaprosil predstavnike Urada, naj zastopajo interese Slovencev na Madžarskem pri Vladi Republike Slovenije, podobno kakor zastopa madžarska politika interese prekmurske madžarske skupnosti. To pa tudi preko finančne pomoči, Slovenija naj torej poskrbi za podobno vsoto podpore, kot jo dobivajo Madžari v Prekmurju.

»Vsi verujemo v medsebojno ljubezen« - je bilo gesto na Škofijski klasični gimnaziji v Ljubljani

Srečanje se je pripravljalo že od obiska ministra in državne sekretarke *Olge Belec* v Budimpešti, kjer se zaradi natrpanega programa z državnim sekretarjem, odgovornim za cerkvene in narodnostne zadeve, nista mogla bolj podrobno pogovoriti o problemih slovenske narodnosti na Madžarskem.

Stališče Vlade Madžarske in tako tudi Državnega sekretariata za cerkvene in narodnostne zadeve pri Uradu predsednika Vlade je, da je treba pripadnikom narodnosti

ohranjanju slovenske kulture, kulturne in sakralne dediščine ter razvijanju dvojezičnega šolstva v Porabju. Predloge za nadaljnja srečanja med najinim obiskom v Ljubljani je podala veleposlanica Madžarske v Ljubljani *Edit Bátorfi Szilágyi*.

Najprej sva obiskala Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije. Sprejel naju je odgovorni direktor Centra za konservatorstvo *Robert Peskar* s sodelavko *Damjano Pečnik*. Pogovor je potekal o cerkvah v Porabju in Prekmurju, ki so

Strokovna delavnica za pripravo strategije MURABA EZTS

Miklós Soltész je dobil odgovor, da se pripravlja osnutek za Vlado, na podlagi katerega bo tudi s strani matične domovine zagotovljena podpora za Porabje v višini štirikrat po 700.000 evrov. Le-ta bo po odločbi Vlade RS nakazana od leta 2021, razporejeno na štiri leta.

Pogovori so potekali tudi o izmenjavi vzgojiteljic, učiteljev in profesorjev za obe narodnostni skupnosti, ki naj bi s svojim rednim delovanjem strokovno pomagali pri delu na vzgojno-izobraževalnih ustanovah. Med tem ne bi delali namesto domačih učiteljev, temveč bi jim le pomagali s svojim znanjem in izkušnjami.

21. januarja popoldne sva z državnim sekretarjem obiskala še Ordinariat Nadškofije Ljubljana, kjer sva pomožnega škofa Franca Šuštarja seznanila s cerkveno in narodnostno politiko Madžarske. Državni sekretar je natančno naštel, kako Vlada Madžarske podpira versko življenje Slovencev na Madžarskem ter poudaril pomen cerkvenih obredov in verouka v slovenskem jeziku za slovensko skupnost v Porabju. Generalni vikar je potrdil, da imata krščanska vera in kultura zelo velik pomen v sodobnem času. Vsi smo se strinjali, da imata obe državi odgovornost pri ohranjanju manjšin, vse to pa le v dobrem sodelovanju s pripadniki skupnosti in cerkvijo.

Obisk je bil opravljen, ne pomeni pa, da je vse opravljeno. Truditi se moramo za svoj obstoj, za to, da se Porabje ne bi izpraznilo, in da bi tudi potomci Slovencev v drugih krajih Madžarske ohranili slovenski jezik, slovensko kulturo in svojo slovensko identiteto.

(Slika na naslovnici: Pogovor na Uradu Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu v Ljubljani.)

Erika Köleš Kiss
slovenska parlamentarna
zagovornica

V veliki sejni dvorani lendavske mestne hiše je minuli teden potekala strokovna delavnica za pripravo strategije MURABA EZTS (Evropsko združenje za teritorialno sodelovanje), ki so jo leta 2017 skupaj ustanovile Državna slovenska samouprava, Pomurska madžarska samoupravna narodna skupnost ter lendavska in monoštrska občina.

V okviru štirih sekcij je tekla beseda o petih tematskih sklopih, in sicer o socialni regiji in medgeneracijskem sodelovanju, sodelovanju na področju kulture, izmenjavi informacij v obmejni regiji, medsebojnem sodelovanju podjetij in razvoju gospodarstva ter infrastrukturi za kakovostno in čisto okolje.

Kot je bilo slišati na delavnici, želijo s pripravo strategije partnerji določiti dolgoročne in srednjeročne cilje, ki odražajo skupne zamisli članov, v skladu s cilji in zamislimi ostalih regionalnih akterjev ter na podlagi tega pripraviti razvojne predloge, ki bodo ob pomoči sredstev EU in domačih virov izvedljivi po letu 2020.

Na delavnici, ki je potekala dvojezično, v slovenskem in madžar-

skem jeziku, je bilo največ besed izrečenih o turizmu. Kot primer dobre prakse sta bili predstavljeni razpršeni hotel Vinarium Zavoda za turizem in razvoj Lendava ter Slovenska vzorčna kmetija na Gornjem Seniku.

se

Izlet v Budimpešto

Člani Društva za lepšo vas in ohranjanje tradicije Števanovci in njihovi podporniki so v soboto, 25. januarja 2020, priredili izlet v Budimpešto. Program se je začel ob 11. uri v Parlamentu, kjer jih je pozdravila zagovornica Slovencev v madžarskem parlamentu Erika Köleš Kiss, nato si je 43-članska skupina pod njenim vodstvom ogledala notranjost Parlamenta. V času obiska, ki je trajal skoraj uro in pol, so lahko izletniki izvedeli manj znane informacije o zgodovini zgradbe in si ogledali insignije kronanja, ter so bili seznanjeni z vsakdanjim delom v Parlamentu.

Društvo za lepšo vas in ohranjanje tradicije Števanovci se najlepše zahvaljuje gospe zagovornici Eriki Köleš Kiss za organizacijo obiska in strokovno vodenje, bilo je res nepozabno doživetje.

Na turnirju veteranov se je pomerilo dvanajst moštev

V Monoštru so osmič priredili turnir v malem nogometu za veterane z nazivom »Andante Retro Öregfiúk«. Dvanajst ekip se je za prvo mesto borilo v štirih skupinah. Nogometaši ekipe »Hétház« iz Slovenske vesi so se dobro odrezali, kljub temu pa niso napredovali iz skupine. Končno zmago je osvojilo moštvo »All Stars« iz Monoštra, in sicer pred ekipo »Prekmurje« iz Slovenije.

Na naši kolažni sliki si lahko ogledate utrinke s tekme »Hétház« : »Prekmurje« (1:2).

LRH

PREKMURJE

Den spomina na žrtve holokavsta

27. januara je mednarodni den spomina na žrtve holokavsta. Na te den pred 75. leti so sovjetski sodaki oslobaudili preživeli v koncentracijskom lageri Auschwitz, v sterom je med drugov svetovnov bojnov mrlo med 1,1 in 1,5 milijona lüdi, od toga je bila velka večina Židauvov.

V Sloveniji so kauli toga dneva v etom leti tö pripravili več programov pod imenom Šoa - spominjajmo se. Koordinator je Center judovske kulturne dediščine Sinagoga Maribor, sodeluje pa več slovenski mejst, med njimi Murska Sobota in Lendava tö. Vsefelé dogodke in prireditve držijo od 14. januara do 12. februara. Tak so v Univerzitetnoj knjižnici Maribor pripravili mednarodno znanstveno srečanje, posvečeno Eriki Fürst, Židauvkinji z Murske Sobote, stera je preživela Auschwitz. 27. januara so se žrtve holokavsta spominjali na židovski cintoraj, tak v Dugoj vesi pauleg Lendave kak v Murskoj Soboti tö. V lendavskoj sinagogi (tau je edina od trej prekmurski sinagog, stera ške gnesden stogi) je tö bila tradicionalna zgodovinska spominska vöra za šaulare 9. klasov Dvojezične osnovne šole I. Beata Lazar je pripovedjala o nekdešnoj židovskoj skupnosti v Lendavi, šaularge pa so predstavili zgodovino trej židovski držin Blau, Balkányi in Schwarz.

V lendavskoj sinagogi je bila glavna državna slovesnost ob 75. obletnici osloboditve nacističnoga lagera Auschwitz tö. Za tau priliko so oprli dokumentarno razstavo spominskoga centra holokavsta Jad Vašem Auschwitz - kraj na Zemlji: Auschwitz album tö. Kejpi so z majuša 1944 tö, gda je bila taodpelana velka večina prekmurski Židauvov. Holokavst je preživelo samo 23 lendavski in 25 sobočki Židauvov.

Silva Eöry

Marjan Kardinar - župan Občine Dobrovnik

Trnok rad čuje porabski guč

Dobrovniški župan Marjan Kardinar je med tistimi prekmurskimi župani, steri trnok radi dejo v Porabje. »Gda sam na sobočkom radioni poslušo oddaje o Porabji, sam si furt brodo, ka bi bilau fajnte kraje osebo pogledniti tö. Sploj zatau, ka trnok rad čujem porabski guč, sam ga sto v živo tö čüti,« mi je prva pravo čistokrvni Prlek, steri že duga lejta, po tistom, ka se je oženo z eričnov športnicov Marikov Nagy-Kardinar, žive v ženinom rojstnom kraji Dobrovnik, gde je od leta 1998 župan tö.

»Moja rojstna vesnica je Zgornje Krapje, stero leži pri reki Müri. Pet mlajšov, tri sestere in dva brata, smo gorrasli na gazdiji, po tistom pa kak lasnice odleteli po svejti,« je raztomačo sogovornik in cujdau, ka ga je najprva paut odpelala v kmetijsko šaulo v Rakičan, po tistom pa dale v Maribor, gde je zgotovo visiko šaulo

toj firmi delali, trnok dobro živeli.«

Marjan Kardinar je od maloga mau trnok rad delo na

Marjan Kardinar je dobrovniški župan od leta 1998

zemlej, sploj rad je orau: »Tis-toga cajta smo doma konje meli, ene samo za tekmovalnja (versenyek), za dirkanje, drüge pa za delo. Strak-

za Titovo brazdo tö. Tau se mi je tak povidlo, ka sam te furt pauleg biu, gda so bila takša tekmovalnja. Z našimi oračami smo te odili po cejloj Jugoslaviji.« Po slovenskoj osamosvojitvi je organizacija takši tekmovalnj v Sloveniji prejkvzela organizacija ZOTK-a (Műszaki Szervezetek Szövetsége), Marjan Kardinar pa je furt fontoško vlogo emo: »Mislim, ka sam biu prvo paut na svetovnom pr-

venstvi leta 1989, gda je bilau na Holandskom. In v tej zadnji tresti lejtaj sam samo trikrat falju. Ponosen sam tö, ka smo 56. svetovno prvenstvo v oranji leta 2009 pripravili vrnau prinas, na njivaj pauleg Tešanovec. Lani geseni smo ob desetletnici prejkdali spominsko obeležje v spomin na te dogodek tö.« Kak član predsedstva svetovne organizacije oračov eške furt rad odi na tekmovalnja, na steraj je birauv tö: »Mamo dvanajset reči, na stere moremo skrb meti. Te regule so vse dojspisane in mi moremo na podlagi toga pravilnika ocejniti, kak je tekmovallec zorau. Ocejne so od 1 do 10.«

Fontoško leto za Marjana Kardinara je bilau leto 1986, gda je spozno Mariko Nagy. Dvej leti po tistom sta se oženila in on se je spakivo v Prekmurje. Pravi, ka ma je nikdar nej žau bilau, pa tau tö, ka je trnok ponosen na svojo ženo, najbalkušo slovensko kegljavko (tekézó) vsej cajtov, stera je leta 1992 bila najbalkuša športnica Slo-

venije tö. »Leta 2002 je bilau svetovno prvenstvo v Osijeku na Rovačkom. Marika je mejla velko navijaško podporo, vej pa nas je üšo cejli bus iz Slovenije. Te pa se je prvi den tekmovalnja zgaudio, ka je naša ekipa ostala brez medalje, dosegnola je štrto mesto. Nej smo bili razočarani, ali želeli smo si medaljo. Ka bi gi dau dodatno volau, sam pravo, ka če dosegne medaljo, po tistom pejški dém od Osijeka do daumi. Te moje rejči sta te čüla dva novinara tö in sta o tom pisala. In gda je Marika osvojila medaljo, sam mogo tau obečanje spuniti. Znau sam, ka de tau pejški predugo trpelo, zatau sam se te na tau 300 kilomejterov dugo paut, po tistom, ka sam prva pau leta trenero, üšo s piciklinom,« je ena

Rad pride v Porabje tö; na kejpi z generalnov konzulkov RS v Monoštri Metkov Lajnsček in nekdešnjim veleposlanikom Slovenije na Vogrskom Andrejom Gerencérom

za agronomijo: »Moja prva služba je bila v Ljutomeri, tau pa na Kmetijskoj zadruzi (szövetkezet) Kmetovalec, po tistom pa sam si delo najšo v Murskoj Soboti, v firmi ABC Pomurka, v kmetijskoj zadruzi Panonka, stera je bila edna najvejši in najbalkuški zadrug v nekdešnoj Jugoslaviji. Tistoga cajta smo leko tak pavri kak tisti, steri smo v

torom sam tö rad orau in tau je v meni ostalo. O tom smo se dosta včili v kmetijskoj šauli tö in tak sam leta 1973 sam tö oprvim tekmovalau in daubo celau nekšo medaljo. Sledik, v cajti študija je bilau toga menje, gda san prišo v službo, pa smo za mlade zadružnike pripravljali tekmovalnja. Te je bilau gnauk v Murskoj Soboti državno tekmovalnje

Marika Nagy

zanimiva anekdota, stero povej Marjan Kardinar in mi ške raztomači, ka se od tistoga cajta pri nji vsi radi s piciklinom šljafajo, sploj pa sin Robi, steri se je neka cajta na pau profesionalno tö spravlo s tem športom. »On je na ultramaratonu v 43 vöraj prepelo 1220 kilomejterov in je dosegnol srebrno medaljo,« pravi sogovornik in cujda, ka je najstarejši sin

Uspešni natečajji na Dolnjem Seniku

nej samo strasten piciklaš, liki vözašaulani arhitekt tö, mlajši Marko, steri študera zgodovino in ruščino, pa se z muzikov tö spravlja. Njegva skupina D-dur je že večkrat špilala v Porabji tö.

Marjan Kardinar že vse od njene ustanovitve uspešno vodi Občino Dobrovnik, v steroj živejo tak Slovenci kak Madžari. »Z dosta dobre vole in znanja smo vküperstapili in v tej malo več kak 20 lejtaj dosta napravili tö. Tak smo med drugim vredvzeli kanalizacijo, vodovod, telefonijo in vse drugo, ka lüstvo nüca za dober žitek,« pravi župan, steri v svojom slobaudnom cajti rad dela v gorica: »Gda sam prišo v Dobrovnik, smo meli ške malo gazdijo, tak ka sva z Mariko nej mela samo gorice, liki sva se s paverstvom tö spravlala. Eni pač dejo

Marjan

skijat ali pa na maurdje, mi, badva sina tö, pa radi delamo v gorica. Istina pa gé, ka si pauleg toga najdemo ške cajt, ka demo tü pa tam na tihinsko tö, v kakše tople krajine. Mi smo aktivna držina.«

(Kejp na 1. strani: Dobrovnik je dvojezična občina.)

Silva Eöry

Kejpi: Silva Eöry in osebni arhiv Marjana Kardinara

Preko uspešnih natečajev se bo na Dolnjem Seniku obnovilo pokopališče, Ulica ob potoku (Patakszeri utca) in Ulica Sončni žarek (Napsugár utca) pa bosta tlakovani. »Vsega skupaj ima občina na voljo 32.491.225 forintov nepovratnih sredstev,« nas je informiral župan vasi Zsolt Monek.

Za obnovev dolnjeseeniškega pokopališča in njegove okolice, za odstranitev starih pločnikov v notranjosti in ureditev novih ter postavitev opornih zidov in ograj lahko občina nameni 4.999.999 forintov. Urad predsednika Vlade in Madžarska državna zakladnica sta za trajno tlakovanje občinskih cest in ureditev njihovih bankin zagotovila 27.491.226 forintov. Na tridelnih občinskih cestah v dolžini

700 metrov bodo v bližnji prihodnosti tudi dvignili kanalizacijske pokrove do nivoja vozišča.

»Naložbe želimo po načrtih izvesti do letošnjega oktobra, trudili pa se bomo, da bi se dela čim prej končala,« je na koncu našega pogovora poudaril dolnjeseeniški župan Zsolt Monek.

LRH

Predstavili so kuharice

Pred kratkim so se vsi tisti, ki radi kuhajo ali so samo gurmani, lahko v monoštirski knjižnici srečali s priznanim kuharskim šefom Józsefom Prikrylom. V njegovih kuharskih knjigah je veliko zanimivih receptov, med njimi tudi iz Prekmurja, h katerim marsikaj najdemo po njivah, travnikih ali tudi po gozdovih. Znani šef je izpostavil, da se krvavice lahko pripravijo tudi z ajdo, ne le z rižem. Na to sestavino so v naši pokrajini skoraj že pozabili.

Ajdo ali kot se ji v Porabju reče, dino, so nekoč pridelovali v pokrajini ob Rabi na velikih površinah. Da ajda ni primerna le za prilogo ali zlivanko (po porabsko šterc ali kaup), da se jo da upora-

biti tudi v sodobni kulinariki, je pokazal in dokazal kuhar Slovenske vzorčne kmetije na

Gornjem Seniku Csaba Stef-fel, ki je gostom ponudil tudi razne solate iz ajde.

www.radiomonoster.hu

WWW.SLOVENC.I.HU

ŽELEZNA ŽUPANIJA

Štiri pokrajine v Železni županiji

Kmetijski minister István Nagy je prejšnji keden na znanje dau, ka na Madžarskom v deset narodni parkaj 41 pokrajini nastane. Te nauve pokrajine nauve vodje dobijo, steri do odgovorni za straženje, monitoring, druge delavce pa vse, ka se tam v tistoj pokrajini dogaja.

Direktor Narodnega parka Órség Tibor Markovics je tapravo, ka se pod narodne parke drži več kak 300 gezero hektarov, polonje te površine majo oni na skrbi. Drugo polovico, kauli 150 gezero hektarov, pa vö majo dano, pa tak so tiste površine obdelane. Narodni park Órség má dosta taši sonžetov pa ogradov, gde se je več deset lejt nika nej delalo, nej kosilo pa nej paslo, zavolo tauga sta seča pa gauštja gorazarasli. Te sonžete pa ograde narodni park pomalek dolaspuca, aj pokrajina znauva tak vögleda kak pred desetlejtjami. Etak, ka se narodni park na več talov razdeli, se leko bola v poštev vzemejo za tisto površino značilne rastline, drejve, živali pa vse drugo, ka se tam najde. Železna županija se raztala na štiri pokrajine: Severna okolica Kőszega, Órség, Porabje pa Vasi-Hegyhat. Direktor Narodnoga parka Órség tak misli, ka se s tejm, ka se površina razdeli na štiri tale, do zdaj zvün kontrole meli čas za tau tö, ka s tanačami pomagajo tistim, steri v gauštja ali na njihivi gazdüjejo.

Karči Holec

OD SLOVENIJE...

Marjan Šarec je odstopil

Predsednik manjšinske vlade Marjan Šarec je po letu in pol na položaju odstopil. »Ta vlada samo s temi partnerji ni bila sposobna izvesti strukturnih reform,« je ob odstopni izjavi povedal Šarec. »Najbolj pošteno je, da gremo na predčasne volitve,« je dejal. Napovedal je tudi, da bi v primeru predčasnih volitev na njih stranka LMS nastopila skupaj s SMC, ki jo vodi Zdravko Počivalšek.

Mnenja strank o tem, ali so najboljša rešitev po odstopu predsednika vlade predčasne volitve ali oblikovanje nove vlade, so različna. Kljub omenjeni Šarčevi želji po čimprejšnjih predčasnih volitvah, na katerih bi preveril svojo visoko javnomnenjsko podporo, kar so analitiki ocenili kot zelo drag eksperiment, pa se zdi, da se je za zdaj v parlamentu oblikovalo drugačno stališče, in sicer, da bi bilo namreč dobro poskusiti z iskanjem nove koalicije.

Poslanci v državnem zboru so se seznanili z odstopom predsednika vlade in s tem je začel teči prvi krog iskanja novega mandatarja. V 30 dneh naj bi po posvetih s poslanskimi skupinami morebitnega kandidata predlagal predsednik države Borut Pahor. Če novega kandidata za mandatarja ne bo predlagal, bo to uradno ugotovil tudi državni zbor, nato pa začne teči nov, 14-dnevni rok, v katerem bi lahko mandatarja predlagala poslanska skupina ali najmanj 10 poslancev. Če še ta ni uspešen, sledi še tretji, 48-urni rok, v katerem lahko poslanci odločijo še o tem, ali bodo šli v tretji krog volitev mandatarja, v katerem pa je za izvolitev dovolj navadna večina. Če nov predsednik vlade ni izglasovan, predsednik republike razpusti državni zbor in razpiše predčasne volitve. Predsednik državnega zbora Dejan Židan je po srečanju s predsednikom države Borutom Pahorjem povedal, da oba ugotavljata, da bi bile predčasne volitve legitimne in legalne.

Slovenske ljudske pripovedi - nej samo za mlajše - 44.

Krau Vrba

Kristoš pa sveti Peter sta prišla v ram ednoga srmačkoga šauštara.

»Zakrpaj nama črejvle,« ga je proso sveti Peter.

»Daj nama salaš za edno nauč,« je cujdau Kristoš.

Srmački šauštar jima je zakrpo črejvle ino dau gesti pa kvatejr. Zrankoma sta ga prausniva popautnika pitala, kelko sta ma dužniva.

»Samo idita v Božom ime ni,« je pravo srmački šauštar. »Ka bi pa plačüvala, če sta pa eške vekšiva srmaka kak ge.«

Komaj sta vö z vesi prišla, je pravo Kristoš svetoma Petri:

»Ti, Peter, namé v rbtí segrejva. Pogledni, ka se godi za nama.«

Peter se je obrno ino vüdo, ka iža srmačkoga šauštara gori. Dosta pepela ino malo vaugeldja - telko je ostalo od cejluga bogastva srmačkoga šauštara.

»Baug moj, Baug moj, ka pa bau zdaj?« je djaukala šauštara žena.

»Tak bau, kak je Boža vola,« gi je dau valas srmački šauštar. »Samo tau vej, ka zdaj več ne moremo tü ostati, liki moremo po svejti titi.«

Ino rejsan so se napautili po svejti. Mati je nosila čér, oča pa sineka. Prišli so do edne veuke reke.

»Kak aj prejk té veuke vodé pridemo?« je spitala žena.

»Gledajta, tam je ribiča kuča. Idita tá ino ga prosita, aj nas prejk na drügo stran odpela,« je pravo mauž.

Žena je s čerdjauv odišla k ribiči ino ga prosila. Tis-toma se je smilila sirauta, depa gi je nej mogo pomagati, vej pa ma je čanakli na nikoj prišo. Samo potaupili bi se.

Srmačkoma šauštari pa se je tau nej vidlo. Mujs je sto prejk reke priti, zatok je proso ribiča, aj ma donk edno

moža?«

Na konci pa je sama tō gor-prišla, ka tak najbaukše bau. Zatok je njau mlajša

desko na pausado dá, na šetroj se sami prejk odpelajo. Ribič je nutprivolo. Srmački šauštar je truco ženo ino mlajša, aj dejo na desko. Žena pa se je nej pokisila ino mlajšoma je tau tō nej pistila. Cejli čemerasti je srmački šauštar dojlüčo svoj pünkeu ino se srečno prejk na drügi brejg odpelo. Odišo je dale ino se več nika nej brigo za svojo ženo pa mlajša.

»Mauž te je zapüsto,« je pravo ribič ženi. »Ka š včnila? Najbaukše bau, če deš slüžit. Mlajša pa ge za svojiva vzemem, vej sva pa z ženauv brezi mlajšov.«

»Baug moj, Baug moj,« je djaukala žena, »kak aj živem brezi mlajšov pa brezi

pri ribiči, sama pa je odišla slüžit k ednoma bogatci v tretjo ves.

Srmački šauštar pa je üšo ino üšo. Baug vej, kak dugo je že odo, gda je končno prišo do ednoga veukoga varša, gde je dosta góspode ino dosta prausnoga lüstva vküpprišlo. Vrnau so odeberali nauvoga krala.

»Joj, kak bi leko ge, srmački šauštar, bliže góspodi prišo, ka bi si go malo pogledno?« si je brodo. Pa se je prebiu med lidami ino rejsan prišo cejlak do góspode. Biu pa je grdau naravnan ino bojo se je, ka ga slüžabnicke tazeženéjo. Skriu se je v edno voutlo vrbo, štera je pri pau-ti rasla. Z vrbe je nastrgavo, ka se godi.

Velikaši so se med sebov svajüvali. Vsakši je sto krau gratati, zatok so se nej mogli odlaučiti, koga bi vödebrali. No, končno so se donk zglijali: krono prej v luft ličijo ino na šteroga spadne, tisti bau krau.

Rejsan so krono v luft ličili. Krona se je trikrat zosükala, te pa se spistila - na tisto staro voutlo vrbo.

»Ka, vrba bau naš krau?« so mnrjavili velikaši. »Tau je pa donk nej mogauče! Lüčite krono eške gnauk!«

Pa so krono doj z vrbe vzeli ino go pá v luft ličili. Krona je pá na vrbo priletejala. Probali so eške tretjo paut, depa krona se je tretjič pá na vrbi stavila.

»Tau je Boža vola,« so pravli vsi navzauči. »Te pa aj bau vrba naš krau! Depa tü go ne moremo njati. Odnese-mo go v kralesko palačo. Moremo go vözosejči.«

Zgrabili so sekére, ka bi vrbo vözosekli. Te pa je vöž njé splezdo - zamazani pa condravi - srmački šauštar.

»Joj, človek je biu v vrbi!« so se vsi čüdivali. »Odlaučeno je! Un bau naš krau!«

Tak so srmačkoga šauštara za krala odebrali. Depa krau more prej kralico tō meti. Gde aj go dobi?

»Aj se oženi!« je bilau želenje vsej lidi.

»Dobro, te se pa oženim,« je pravo nauvi krau. »Depa prva, kak tau včnim, terdjam, aj pride vsakša ženska z mojoga kralestva do ména, ka si leko pravo vödeberém.«

Ino rejsan so vsakši dén prihajale ženske pred krala. Vse so prišle: lejpe, grde, stare, mlade, bogate ino srmačke. Depa tista, štero je krau šauštar isko - njegva prava žena - je nej bila med njimi.

Aleksander Ružič

Na konci je vsigdar konec

Ka pa zdaj?

»Poznam edno žensko, štera je eške nej bila pri meni. Iškite go po cejlom kralevtvi!« je vōdau krau zapauved.

Iskali so go vseposedik. Eške po šaulaj so mlajše spitavali, ali poznajo žensko, štera je eške nej pred kralom bila. Šaularge so čūli, ka pri ednom bogatom pavri prej slūži edna takša ženska, štera je eške nej baugala krala zapauved. Tak je škonik poslo ribiča mlajša po tisto žensko.

»Ali ste že bili pred kralom?« je pito žensko, gda sta se mlajša povrnula ž njauv.

»Nej, nej sem bila.«

»Ne poznate njegvo zapauved?«

»Poznam go.«

»Zakoj pa go ne baugate?«

»Ge sem že mejla svojoga moža. Nej sem ga baugala, zatok me je zapūsto. Drugoga moža neškem, pa če rejsan je krau.«

»Pred krala pa donk morete titi!«

»Če ovak néde, pa dém. Za moža pa ga ne vzemem, če rejsan bi un tau sto.«

Tak so go sprevodili do krala. Tisti go je včasik spozno ino una njega tō. Obimala sta se ino polūbila pred vsejmi dvorniki.

»Tau je moja žena ino vaša kralica,« je pravo krau cejli srečen.

Krau Vrba je svojiva mlajša vzeu od ribiča k sebi na dvaur, njemi pa dau bogati dar. Duga lejta je kralūvo v srečo cejloma kralevtvi. Eške po njegvoj smrti se je lūstvo dugo spominalo na srečna lejta, gda je kralūvo krau Vrba.

Na domanjo rejč obrno:

-dm-

Ilustracija: -mkm-

»Vendel, leko bi mela več kokouši. Nika so enjale nesti. Ti si majster, pa bi leko dobro klonjo napravo, ka bi je vnoči nutzaprejte mela. Pa krepko grajko, ka bi se vodnék leko po tranki batrivno pasle. Tak znaš, ka v eton zapūščenon svejti lasice fejst ladajo. Včera san samo štiri djajca doj s sedale prinesla,« je brblala Trejza, gda je Vendeli pečena djajca pa šunko na talejr dejvala.

»Ja, Trejza. Kak dene po pečenoj šunki. Dobro naja krmiš. Ka si gučala?«

»A, Vendel, od kokouši san gučala. Ka bi je leko več mela, zdaj ka sva dva!«

»Ta küplena šunka je zatok nej kak domanja. Gda smo ešče svinjou klali, te smo dobre šunke sōlknivali. Ali zdaj je že vse tou nimo,« je, nej ka bi kaj dosta dau na tou, ka ma je Trejza gučala, dale svoje spomine vōdavo. »Pa takšo šunko majo eti v bouti? Takša je skoro kak klobasa.«

»Ja, tū san go küpila. Ta nouva má zdaj krčmou pa bouto prejk. Fajn se briga. Vse kaj takše v bouti drži, ka eti nūcamo. Včera san tou šunko küpila, pa je ešče tak friška, kak liki bi go vrnau zdaj vō s papéra odmotala. Škoda, ka de ešče samo te mejsec oprejto mejla, te pa zapré. Ilonka več dale nede mejla, zatou ka je v špitalaj. Ženske so pravle, ka je fejst betežna. Te de mujs po vsakšo spico pa falat krūja v Varaš titi.«

»A tak? Ja, no. Vsemi je gnouk konec,« je zamišleno mrnjavo Vendel pa z vilcov po talejri frčko.

Zajtrik sta obredila in Vendel je včasik začno nouvi gvant na sé dejvati.

»Vendel, kama pa zdaj ti ideš,« ga je na pragi zaglednila z drvavnice Trejza.

»Dén v Varaš. Na banko. Malo moren svoj račun pogledniti, ka se mi tak vidi, ka so mi vse nika dosta krajpotegnili. Pa moren ešče nikše porce plačati,« je brž nazajpravo Vendel in naglo prejk dveri na poštijo stoupo.

»Čakaj, Vendel! Dén s tebov. Ge si tūdi ščen v Varaši nika küpiti. Včasik san ...«

Vendel je več nej čūjo, ka je Trejza za njin kričala, samo je z dugimi stopaji prouti alomaši stapo. Prvi je biu tan. Te sta pa prišla ešče Kari pa Janoš.

»A, Vendel, ti tūdi v Varaš. Dobro, ka mo šli vküper,« sta pravla kak eden.

»Ka ta pa vūva,« je bole z navade pito Vendel.

»Pa déva, ka za Ilonko nikše rouže küpiva.

Vsigdar smo vsi k nej v krčmou ojdli. Bili smo kak padaške, pa se šika. A, sirouta, kak je naglo tapreminoula.«

Vendel je oprvin z veukimi očami gledo v Janoša, gda ma je tou raztomačo, te je pa s tenkin glason pito:

»Ka praviš? Ilonka je mrla?«

»Te pa ne vejš,« se je zdaj zglaslo Kari. »Včera zrankoma je dūšo pistila, Boug gi meren pokoj daj,« se je ešče pokrižo.

Vendel je samo doj gledo in tak se ma je vidlo, kak liki bi mali kamli, šteri so raztroušeno po prašnatoj poštiji ležali, začnili leteti okouli kak potači in v peski risati stou krougov.

»Vendel, tebi je tūdi žmetno za Ilonkov. Rejsan se šika, ka gi vsakši eden mali pūšeu rouž na grob deje,« je dale gučo Janoš. »Povej, Vendel, če je nej tak! Tebi je od vsej nas najrajša bila.«

Vendel je Janoša več nika nej razmo, ka guči. Tak se ma je vidlo, kak liki bi vō z gouste meglé nekak slab posvejt držo pa ž njin sé pa ta majūto. Na gnouk se je samo obrno, pa začno nazaj prouti doumi leteti. Padaša sta začūdeno gledala za njim, Vendel pa je nazaj skričo:

»Moren nazaj domou, ka san tošli doma pozabo.«

»Najzaj poj, Vendel! Müva ti telko za rouže dava, pa te že daš. Bus boš zamūdo,« sta za njin kričala, ali Vendel je tou več nej čūjo. Zmejs se njemi je gnouk ešče tak vidlo, kak liki bi Števan prouti njemi stapo, ali je tou nej prav zamerko in je samo mimo zleto. Gda je s poštije na domanjo pout zavino, je ešče čūjo, kak je zacvilo bus na alomaši, gda ga je šofer dojstavo, te je pa doma skouz dveri v plouti skočo in se na posteli oblečeni v cote zakopo.

»Ka pa te zdaj tou delaš, Vendel,« je za njin v künjo prišla Trejza. »Si bus zamūdo? Vej se pa doj razmeči, če ti je kaj nej dobro, pa si tak počini,« ga je ščela vō z blazine skopati Trejza.

Vendel se je ranč nej geno, zatou ma je Trejza znouvič pravla:

»Vendel, lipov tej ti skūjan pa de ti včasik boukše.«

Ali Vendel se je ranč nej mekno. Trejza je na špajet vodou gordjala pa si zgučala:

»V tōrmi je zvonilo. Najbrž je pa štoj mrou.«

Vendel se je zdaj mekno pa po tūoma pravo:

»Na konci je vsigdar konec!«

Trejza ga je sé od špajeta poglednila in ešče vidla, kak se je njegva glava v en kraj nagnila, pa tiston se je pa Vendel več nej geno.

... DO MADŽARSKE

Narodni parki bodo prenovljeni

Direktorati nacionalnih parkov bodo prenovljeni z vključitvijo podregionalnih organizacij, je napovedal minister za kmetijstvo. István Nagy je izjavil, da bo v 10 direktoratih ustvarjenih 41 krajskih enot za izvajanje naravovarstvenih nalog. Upravljali jih bodo upravljavci območij, njihovo osebje pa bo odgovorno za upravljanje premoženja, spremljanje, varovanje območja in lokalno specifične dejavnosti. Struktura direktoratsvov se bo pohenotila, njihovi oddelki pa bodo imeli podobne naloge. Pri delu naravovarstvenikov bosta namesto upravne vloge postala bolj pomembna storitvena dejavnost in svetovanje – je dodal István Nagy. Odgovornosti upravnih odborov so se v zadnjih letih precej razširile, zato morajo temu slediti tudi predpisi in organizacijska struktura, je dejal vodja ministrstva. Direktorati nacionalnih parkov so odgovorni za upravljanje 300.000 hektarjev zavarovanih naravnih območij državnega pomena. Za polovico tega skrbijo sami, preostalih 150.000 hektarjev pa vzdržujejo v sodelovanju s približno 2000 kmeti.

Ocena premierja o letu 2019

Madžarski premier bo 16. februarja ocenil minulo leto. Viktor Orbán bo govoril na Grajskem vrtnem bazarju, tako kot lani. Kot piše madžarski dnevnik Magyar Nemzet, se premier ponovno pripravlja na velike napovedi, vključno z novim gospodarskim akcijskim načrtom in ukrepi za krepitev družin, o katerih bodo razpravljale vladajoče stranke pred 13. februarjem. Viktor Orbán bo ob letnem pregledu spregovoril tudi o razmerah v zaporih in primeru Romov v Gyöngöspati.

V SLOVENSKOJ VESI JE PONDEJLAK BILA MEŠA

Kak največkrat, zdaj tó tak bilau pri Dončecovi v Slovenskoj vesi, gda sem se pogučavo z njimi za novine, ka sem samo kloncko na dveri. Nej sem se naprej nutrazglaso, zato ka je tak najbola teško nagučati lústvo pa najbola na letja dolapovedati, ka nejmajo čas. Depa pri Bedini Eržiki se je toga sploj nej trbelo bojati, z ednov rečjav je nej prajla, ka nede. Včasim me je tau pitala, če si spodkar sedeva ali deva gora v tjunjo, gde je bola sveklau.

- Med starimi črno-bejlimi tjejpji, ka ste gora na sto sklali, sem najšo enga tašoga, gda na stumbi sedite. Gde je tau bilau?

»Tau je doma pred rojstnim ramom pred dverami, gde smo nutraodli pri Babinini, gde sem gorarasla. Dvej stumbi sta bili, če si nutrastau-pa, te si na folaš, sledkar pa v tju-

»Nej, zato ka so stariške leta 1969 zidali tauga, steri je na tjejpji, tauga so pa te porušili.«

- Kelko lejt so stariške stari bili, gda so zidali?

»Oča že skur petdeset lejt star

ma. V nauvom rami sem dja še sedem lejt živela, zato ka sem se leta 1976 oženila.«

- Na taum malom tjejpji so mlajši pri prvaj spauvedji, ste vi tó nad njimi?

- Sto vse ste na taum držinskot tjejpji?

»Müva z možaum, starejša dekla pa sin, menša se je te še nej narodila. Te tjejp je vejn Tanai redo od nas, kak vsi drügi, mi smo se

pomagali, malo smo se kaj nauri redli, pa delo je tó bola šlau.«

- Kak tau, ka ste vi tó pri poštiji zidali?

»Zato, ka so moji stariške tó tjpili eden stari ram, pa tau-

Babiba Eržika rada pripovejda

Trgé kejpji na stumbaj pri Babinom rami

bijo, zato ka se je leta 1922 narau-do, mati je mlajša, ona je 1931. leta rojena. Stariške so zato zidali najbola, ka je v starom

»Tam na srejni stojim, tau je že po meši bilau, gda so nas dolazeli pri sausedi, gde smo obed meli. Ne vejm, kak tau, ka so gospaud Markovič nej nad nami, gda so nas slikali, leko ka so se paškili domau. V Slovenskoj vesi tistoga ipa vsigdar pondejlak bila meša, zato ka so v nedelo gospaud Markovič nej meli telko časa, ka bi leko vsepovsedik mešüvali. Gda so še ladali, so vsigdar pejški prejk gauštje prišli, pa te v desetaj vöri meli mešo prinas.«

- Kama ste v nedelo k meši odli?

»Mi smo v Varaš odli.«

- Je eden tjejp, gde sta oča pa mati dolavzeta. Gde pa gda je tau bilau?

»Tau ne vejm, gde je bilau, depa sploj mladiava sta bila. Tak mislim te, gda sta se spoznala, te sta dala te tjejp narediti, pa te šestdesettretjoga so je tak zdali. Obadva sta iz Slovenske vesi bila pa sta ostala vsigdar tó, gde sta se naraudila.«

- Kelko vas je bilau mlajšov?

»Dja samo enga brata mam.«

- Pa vi kelko mlajšov mate?

»Tri mlajše mava, enga sina pa dvej hčeri, pa osem vnükov. Ena dekla v Veszprémi na univerzi vči pa tam žive, sin je v Švajci, tretja je pa doma.«

tü tam dali dolavzeti.«

- Te zdavanski tjejp, steri je pod drügimi tjejpji, je bijo vaš, če dobro vidim.

»Tau je bilau leta 1976, gda sva se zdala, vse smo doma v vesi meli, še gostüvanje je v kulturnom daumi bilau. Dosta nas je bilau, dosta je trbelo tjpjati doma, zato

ga so te mena dali. Mi smo ga porušili pa nauvoga nazajzozidali.«

- Gde ste vi delali?

»Dja sem v židanoj fabriki delala, gda so go pa zaprli, te sem najprvin na placa delala, sledkar pa v Vosseni. Mauž pa sprvoga v KTSZ-a (zadrugi), sledkar pa je

Kejp po prvaj spauvedji

njo prišo. Tam sem vejn dvej leti stara bila, macko lače mam, na glavej vacalejg, na nogaj pa bejle črejvle. Ranč te so me dolavzeli, gnauk še s sausednov deklíčinov, gnauk pa še z očov, kak na stumbi sediva.«

- Kak tau, ka na dveraj nej bila okna?

»Te so taše dvere bile, če bola pogledneš tjejp, te vidiš, ka vrkar više dver je bila okna, tak ka na folaši je sveklau bilau. Zato so vrkar više dvere okne bile, ka je naš ram taši viski bijo, pa ovak je tó vrkar na kugli stau.«

- Še stoji vaš rojstni ram?

rami nej bila kopalnica, pa te so nej vönaprajli iz staroga. Bola so nauvoga zidali. Ovak je nej bijo mali ram, dvej iži smo meli, edno vekšo, gde smo mi mlajši pa stariške bili, pa eno menšo, gde se je baba držala. Künjo smo velko meli, gde je nutrazozidana peč bila, dosta smo se segrejvali pri njej, gda je mrzlo bilau.«

- Stariške so ram brž gorazozidali?

»Brž so ga gorazozidali, oča so v ciglenci delali, pa zavolo tauga je cigeu pa črpnje bola fal dau-bo, drügo pa tau, ka je lústvo te še sploj pomagalo eden drügo-

Z možaum pa dvöma detetoma

ka tam nej bila tjunja, depa dobro je bilau. Daloš nam je igro, tak ka sploj koradžno bilau. Do zranka smo plesali.«

- Gde mlati te mašin, steroga poslikanoga mate?

»Tau je prinas doma na dvorišči, vrkar na mašini dja stojim, Anderko Feri bači so pa polagač. Tau je velko delo bilau tistoga ipa, depa veselo, pa radi smo odli na mlatitve. Eden drugoma smo

podjetnik grato. Še gnesden je špejnglar pa vodovod montéra.«

- Ka zdaj delate, gda ste že penzionistka?

»Sem članica Društva slovenski upokojencov. Tam tó vsigdar nika dje ali kama demo, njivo delamo, svinje držimo, vnüke man, tak ka dela je puno.«

(Kejp na 1. strani: Erži pa Endre na zdavanskot kejpji.)

Karči Holec

Zaküriva v peči, nauč duga je v Pécsi - 4.

Cerkev, muzej, muzej, cerkev

V centri Pécsa se po dosta ulicaj samo v ednom pravci leko pela, z autonom trbej sploj skrb meti. Poštije so vauske, zveksoga na bejdvej stranaj

paše *Gazina Kasima*, na mesti štere je v srednjom vöki stala gotska farna cerkev svetoga Bertalana. Gda so Törki nutprišli, so cerkev porušili

dami laučita prostor na dvauje. Vseposedik nas pozdravla muslimansko kinčanje, donk pa vidimo na freskaj pripovejti iz našoga Svetoga

je leta 1853 stvauro *Miklós Zsolnay*, erična pa je gratala na svetovnoj razstavi v Parizi leta 1878. V tajoj manufakturi eške gnesdén redijo porcelane, štere z roka-

malom posvejti svoj laptop fejst klačo eden moški srednji lejt. Nika je nej mرنjavo zavolo nepričaküvani gostov, zatok sva müva s padašom

Forme z Vzhoda, düša z Zahoda - džamija v Pécsi je nekda bila ino je gnes tö katoličanjska cerkev

parkerajo mašinge. Depa eden tihinec tak tö leko zablauđi, če pejški po nji odi. Ništerne ulice se zdigavajo, drüge se spiščavajo, edne so kratke, drüge pa pá duge skoro eden kilometer.

Tak sva s padašom blaudila, gda sva v ulici Anna najšla *Hrvaško gledališče*, štero so v samom centri Pécsa oprli leta 1992. Zidina je nej veuka, v njej špilajo rovačke pa vogrskje igre za kauli stau lüdi na gnauk. Igralci so pravi kulturni delavci: gorstaupijo gde koli, gde rovačko rejč razmijo - od Sombotela do Baje.

Odišla sva dvakrat na lejvo, trikrat na pravo ino en par minut zdravan, pa sva se že leko čüdivala Széchenyina trgi v podnešnjom sunci. Na srejdji placa kralüje kip *János Hunyadina*, šteroga so postavili za 500. jubilej smrti »klapača Törkov«. Drügi eričen spomenik, Zsolnayna stüdenec, pa sva nej pa nej najšla - samo kisnej sva gorprišla, ka so ga zavolo zimskoga mraza z deskami kaulipokrili.

Najbole erična zidina, simbol Pécsa, je gvüšno *džamija*

ino z njeni kamlov v orientalom štüliši zozidali edno džamijo. Nekda je pauleg nje stau eden törem ali minaret tö, depa toga so v 18. stoletji dojrüšili. Džamijo, štera je tistoga ipa že dugo pá katoličanjska cerkev bila, so najbolje obnavili leta 1939, gnešnjno formo z zelenimi posvejtami pa je dobila leta 2014.

Gda sva s padašom nutstaučila, sva pitala, če - graubo drage - karte velajo za katedralo tö. Dabila sva odgovor, ka nej, ovak pa je püšpekova cerkev tak ali tak zaprejta. Staučila sva v zamenico džamije, gde sva si oprvim poglednila eden 3D-film o tom, kak so v stari cajtaj rüšili ino na nauvo zidali tau erično cerkev. Gor sva poiskala kriptu, te pa staučila v glavno dvorano.

Tam znautra se sreča Zahod z Vzhodom, krščanjstvo z islamom. Leko se čüdivamo molilnim okinjekom, šteri so obrnjeni prauti Meki, na stena pa eške itak leko preštemo kaligrafične rejči s Korana. Donk je tau gnes cerkev Jezoša Kristoša, na srejdji štere stogita dva oltara, ki z arka-

ša lauči kamena stena. Po dostadosta stubaj sva splezdila gor na brejg, na šterom je že v 13. stoletji stala kapejla. Od vrkaj sva se stela v zadvečerašnjnoj sveklini obrnauti prauti mesti, depa zaman sva klüko na železni dveraj težila, sva samo prejk grajke vidla malo cerkev.

Za naja rbtom so se zdigavali štirge törmi *bazilike svetoga Petra ino Pavla*, pa če rejsan sva čüla, ka je zaprejta, sva donk najgir bila na njau. Naja paut je pelala po »ulici muzejov«, gde eden za drüгим stogi deset galerij ali muzejov. Stapala sva z žmetnim srcom, vej je pa biu pondejlek, gda so takše inštitucije na cejlom Vogrskom zaprejte.

Gda pa sva nimo edne gorobnovlene iže šla, sva na pamet vzela, ka so njene dveri na šurko oprejte. Poglednila sva tablo: »*Muzej Zsolnay*«. Znautra nama je edna ženska raztomčila, ka leko zavolo svetkov donk pogledneva razstavo. Vu več štakaj sva vidla vsefelé keramike, s šterimi so nej samo sobe, liki zidine od zvüna tö kinčali. Fabriko

je leta 1853 stvauro *Miklós Zsolnay*, erična pa je gratala na svetovnoj razstavi v Parizi leta 1878. V tajoj manufakturi eške gnesdén redijo porcelane, štere z roka-uv farbajo, predmete z materiala »eozin« ino kipe na ulice varašov. Gda sva si s padašom poglednila keramike, zavolo šteri je Pécs po cejlom svejti poznani grato, sva se napautila dale po »ulici muzejov«. Za en malo sva prišla do edne drüge oprejte, lepau obnovlene zidine, gde originalne kejpe molara *Tivadara Csontváryna* nutpokažejo.

Arhitekt *Gedeon Gerlóczy* je en par mejsecov po smrti toga umetnika njegve kejpe küpo od nikši kočišov, šteri so steli s tistoga platna žakle šivati. V muzeji v Pécsi sva s padašom poglednila erične slike ekspresionističnoga molara, med drügimi »Rimski maust v Mostari« ino »Osamleno cedro«.

Mela sva eške malo cajta, prva kak liki bi se spistila kmica na varaš. Staučila sva na šurki trg pred katedralov, štera je svojo gnešnjno, neoromansko formo dobila v 19. stoletji. Status »menjše bazilike« gi je sveti pápa *Janoš Pavel II.* dau pred tistim, gda je leta 1991 gorpoisko Vogrsko. S padašom sva dobro znala, ka je cerkev zaprejta, donk sva sprobala veuke dveri, okinčane z bronastim grauzdjom - zaman. Te pa sva na pamet vzela male oprejte dveri na grajki - ino za par sekund že bila v baziliki.

Zvün naja se je eške en par korejskim turistom prišikalo nutprišvercati, v cerkvi sta kralüvali kmica ino tüüča. Nej daleč od oltara je pri ednom

Edne porcelanaste gosli z erične manufakture Zsolnay

brž kaulipoglednila ino vöstaučila. Sledik sva preštela, ka so orgole té bazilike takše, ka leko kantor na nji na srejdji cerkve, na digitalnoj klaviaturi prejk elektronike tö igra.

Napautila sva se nazaj prauti svojoma kvatejri, temperatura se je naglo spiščavala. Po dugom dnevi sva se malo zdenila v sobi, depa obečala sva si, ka večer pá nazaj nut v center déva. Gda sva kauli devete vöre vöstaučila, je graubi mraz briu. Odišla sva v ulico Király - štera je sploj prazna bila. Pri srceji nama je malo toplejše gratalo, gda je na gnauk samo vnaugo lüstva napunilo ulico. Gor sva prišla, ka vö z Narodnoga gledališča déjo. Staučila sva prejk oprejti dveri ino si od znautra poglednila zidino. Od portira sva zvödala, ka so špilali edno popularno komedijo-kriminalko *Ferenca Molnára*.

Staučila sva nazaj na ladno, prazno ulico. *Biu je večer ino biu je zranek, drügi den ...* (Kejp na 1. strani: *Katedralo svetoga Petra ino Pavla od Kalvarije laučita kamena stena pa poštija.*)

-dm-

MOLITI, VOJSKOVATI SE INO ODAVATI V TÖRSKI CAJTAJ

V katastrofalnoj bitki pri Mohači je spadnilo sploj dosta visiki katoličanjski dühovnikov, zatok je bila Mati Cerkev duga desetletjta v krizi. Od petnajset püšpekovi centrov je devet pod Törke prišlo ino eške leta 1572 so bili v rosagi samo štirge posvečeni püšpecke.

Cerkvena elita je zgübila svojo gospodarsko mauč, tau so pa čütili mali plebanoške tö, šteri je vsikdar menje

menico, dvej sobi, edno künjo, dvej kamri pa dva sronjeka emo - vse z lesa ino ilojce. Zmejs pa je eden bole srmački gospaud z Železne županije samo edno veuko ižo, edno künjo pa edno kamro emo. Badva sta se se-grejvala pri peči, pred šterov je bila edna stolica, njija stoli, stauci ino lade pa so bili napravleni z leseni desk. Donk so pa mali nemešnjaki radi nosili zlate lančece, küpüvali

jim lidam grünte tö dau. Od tistoga mau so živeli na pau kak pavri, na pau kak sodacke: dužni so bili držati ednoga konja ino dvej pištolji, če bi Török nutvdaro.

Na sređi 17. stoletja je v krajini na osmansko-vogrskoj grajnci slüžilo že stau gezero vsefelé sodakov, tau je 20 procentov od vsej võzraščeni moškov. Té lidgé s pükšami so dosta robili, vej so pa lon na gausti samo ke-snau dobili. Prauti njim so pavri postavljali takzvané »paverske županije«, v šteraj so branili red. Duge bojne ino razdroblenost rosaga so dosta škaudile varašom ino varašancom tö. Nektešnje glavno mesto Buda je gratalo edna zamazana kasarna za 7-8 gezero törski sodakov, v Temišvar pa je pribeljžalo dosta pravoslavni Srbov. V kraleskom tali rosaga je ostalo 18 slobaudni kraleski varašov, v šteraj je vküper samo 40-50 gezero lüdi živelo. Ništerna menjša mesta na Sövernem Vogrskom pa so donk zlate čase mela: Kassa (Košice) je nej samo center bautošov, liki sodačko ino upravno regionalno središče tö gratala, Eperjes (Prešov) pa je opéro dveri prauti Polskoj. Trgé rudniški varaši (Körmöcbánya, Selmechánya ino Besztercebánya) so zgübili mauč, vej so pa v Meriki dosta zlata pa srebra najšli. V nji pa je eške itak živelo petstau majstrov za štirideset meštrij, šterim je pomagalo stau petdeset inašov.

Na zahodnom Vogrskom je bole bogati grato Györ, šteri je nej samo püšpekovo, liki sodačko središče tö biu - sodacke pa so dosta vse kaj küpüvali od bautošov. Požonj je grato nauvi glavni varaš rosaga, tam so držali državne djilejše, depa tam so bili madžarski kancelajji tö. Od penez velikašov ino poslancov so dobro živeli mlinarge, peki ino mesarge, depa sabauli ino šauštar-ge tö. Šopron je nej emo tau srečo: varašanci so se mogli povrnauti k pauvanji zemlé.

Žitek varašancov je ravno tanač, šteroga prvi človek je biu birauv ali župan. Vse funkcije so dobili člani najbogatejši držin, štere so se med sebov ženile. Če rejsan so dale samo 2-3 procente od cejlga lüstva, so

nutplačale frtau od vsej porcfov. Pod njimi je stala skupina bautošov ino majstrov, najbolje srmački pa so bili lapci ino lapice.

Na Erdeljskom so cveli saški varaši. Če rejsan so se tradicionalne poti prauti Zahodnoj Evropi vtrgnile, so leko nemški pozlatari tam eške itak odali svoje produkte, doma pa meli küpce za gvant ino leder. Cejlo mauč v tej mejstaj je tö edna mala elita v

Kassa (Košice) je gratala v törski cajtaj prvi varaš na Sövernem Vogrskom

bilau. Lagvo je šlau klauštrom ranč tak, s Pannonhalme je na priliko do konca 16. stoletja odišo slejden benediktinski barat tö. Do leta 1605 je od sedemdeset frančiškanski samostanov samo pet ostalo, s tresti baratami.

Situacija je ovaška gratala, gda je nadpüšpek Péter Pázmány grato, šteri je svoj bogati dvaur v Požonji (Bratislavi) postavov. Na njegvo prošnjo so kauli leta 1630 v Nagyszombati (Trnavi) zozidali prvo baročno cerkev v Vogrskom kralesvti. Če sta bili na sređi 16. stoletja dvej tretjini katoličanjski dühovnikov oženjenivi, je Pázmány dosegno, ka je stau lejt kisnej celibat že skoro stauprocenten biu.

Gédro vogrskoga političnoga žitka so bili mali nemešnjaki, šteri so dali podžipane v županijaj, birauve ino lotaroše po vesnicaj, s vsakše županije pa so pošilali po dva-tri poslance v spaudnji dom državnoga djilejša. Vekši grünt je samo 2-3 gezero mali nemešnjakov mejlo, ništerni so zvün svoje »penske kauže« nika nej meli. Največ od nji je slüžilo v sodačiji kakšoga velikaša.

Dostakrat so té lidgé živeli skoro kak pavri: eden bogatejši nemešnjak z županije Bereg je na priliko edno za-

srebrene sklejce ino lejpe gvante.

Tau lüstvo se je ranč tak rado veselilo: gizardi so bili, če so njini sinauvge znali obračati sablo, preklinjati kak kočiš ino piti kak kozaur. Péter Pázmány je brodo, ka je pidjanstvo zibeu vsega hüdogo, zaman pa so županijski voditelji naprejspisali zmernost, so ta rendelüvanja uni sami tö nej nutdržali.

Knige so nej tak na veuko šteli kak velikaši: če je emo knez Pál Esterházy dvej gezero knjig, je eden bogatejši mali nemešnjak v svojoj lesenoi ladi držo samo dvajsti-tresti od nji - ali pa edno sámó Sveto pismo. Če so visiki gosdpaudge zvün vogrske rejči gučali eške latinskoga ali drüge gezike tö, sta na priliko leta 1732 od 26 čemerasti nemešnjakov v Železnoj županiji samo dva znala podpisati svoje ime.

V dugi bojnaj sta gratali dvej nauvi skupini, šterivi sta bili nindrik zmejs med pavri ino nemešnjaki. Če rejsan je 20 gezero »vitezov« na gradaj nej mejlo tituluša, jim je porce nej trbölo plačüvati. Za svoje sodačke vrline pa so leko brž naprej staučili ino eške grünte so jim tö talali. Ništerni od té sodakov so - vküper s kravdjimi pastérami - gratali »hajduki« Istvána Bocskaina, šteri je 10 gezero svo-

Prvo (rano)baročno vogrsko cerkev so v Nagyszombati (Trnavi) posvetili leta 1637 - Péter Pázmány je tau več nej doživó

rokaj držala, prauti šteroj se je prausno lüstvo dostakrat zdignilo. Do 16. stoletja je »narod Sasov« daubo gnake pravice kak vogrski nemešnjaki ino Sekelji, tak so prišli té Nemci do mogaučnosti odlaučanja v erdeljskom državnem djilejši tö.

Gyulaférvár (Alba Iulia) je biu knezovo središče, zvün njega ino saški varašov pa je vsikdar lepši ino bogatejši grtúvo Kolozsvár (Cluj). Od srejde 16. stoletja so tam držali štiri državna senja na leto, z dobroga zaslüžka so začnili majstri na veuko zidati. Za en malo so gratali madžarski pozlatari ranč tak erični kak nemški, zatok je prišlo do etnični svajüvanj.

Saški majstri so se na skrüma zgučali, ka ne vzemejo gor vogrski inašov - madžarski pomočniki pa so terdjali, aj njini majstri völičijo svoje saške pomagače. Tau so bili že prvi takši narodnostni konflikt, šteri je bilau v nauvi cajtaj vsikdar več.

-dm-

PETEK, 07.02.2020, I. spored TVS

6.20 Kultura, Odmevi, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 10.05 Dober dan, 11.00 TV-izložba, 11.15 Vem!, kviz, 11.55 Dolga alpska transverzala: Očka, je morje še daleč?, francoska dokumentarna serija, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.30 Tarča, Globus, Točka preloma, 15.20 Mostovi - Hidak, magazinska informativna oddaja, 15.50 TV-izložba, 16.10 Matej gre v višave, kratki dokumentarni film, 16.25 V svojem ritmu: Kdo bo najboljši?, glasbeno-dokumentarna serija za mlade, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.25 Zadnja beseda! 18.00 Infodrom, 18.15 Puja Pepa: Polijine počitnice, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Proslava ob slovenskem kulturnem prazniku s podelitvijo Prešernovih nagrad in nagrad Prešernovega sklada, 21.15 Prešerno po Prešernu, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 22.55 Kinoteka: Zgodnja pomlad, japonski film, 1.25 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.50 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 2.45 Napovedujemo

PETEK, 07.02.2020, II. spored TVS

4.00 Info kanal, 6.00 Napovedujemo, 9.45 Videotrak, 10.30 Alpe-Donava-Jadran, 11.00 Dobro jutro, 13.45 Dober dan, 14.50 O živalih in ljudeh, izobraževalno-svetovalna oddaja, 15.15 Na vrtu, izobraževalno-svetovalna oddaja, 15.40 Gostje Prifarcev, glasbena oddaja, 17.15 Pot do presežnega: 100 let Teološke fakultete, dokumentarni feljton, 17.50 Zgodba o Bogu: Zakaj obstaja zlo, ameriška dokumentarna serija, 18.50 Hokej - kvalifikacije za OI, Slovenija : Hrvaška, 21.30 Doktorica Fosterjeva (II.), britanska nadaljevanka, 22.30 Televizijski klub: Izven cone udobja, 23.25 Zadnja beseda!, 0.00 Videotrak, 0.30 Hokej - kvalifikacije za OI, Slovenija : Hrvaška, 2.05 Info kanal

SOBOTA, 08.02.2020, I. spored TVS

6.15 Kultura, Odmevi, 7.00 Otroški program: Op! 10.30 V svojem ritmu: Kdo bo najboljši?, glasbeno-dokumentarna serija za mlade, 11.00 Moj pogled na znanost: Ženski in moški možgani - prof. dr. Gregor Majdič, 11.25 TV-izložba, 11.40 Tednik, 12.40 Kaj govoriš? = So vakeres? 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.25 O živalih in ljudeh, izobraževalno-svetovalna oddaja, 13.50 Zadnja beseda! - izbor, 14.50 TV-izložba, 15.05 Bolnišnica New Amsterdam (I.), ameriška nadaljevanka, 15.55 Ekipa Bled, slovenska nadaljevanka, 16.30 Na vrtu, izobraževalno-svetovalna oddaja, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.20 Duhovni utrip: Umetnost na preizkušnji sodobnega časa, 17.35 Slovenski magazin, 18.00 Ozare, 18.10 Ambienti, 18.40 Hej, hej, Šapice!: Fredijev robot, risanka, 18.50 Mandi: Vesoljec, risanka, 19.00 Dnevnik, Sobotni dnevnikov izbor, Utrip, Šport, Vreme, 20.00 Joker, kviz, 20.55 Pesnikov portret z dvojnikom, slovenski TV-film, 22.45 Poročila, Šport, Vreme, 23.15 Subura, italijansko-francoski film, 1.25 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.50 Dnevnik, Sobotni dnevnikov izbor, Utrip, Šport, Vreme, 2.45 Napovedujemo

SOBOTA, 08.02.2020, II. spored TVS

4.00 Info kanal, 6.00 Videotrak, 7.00 Najboljše jutro, 9.15 Alpski magazin, 9.55 Alpsko smučanje - svetovni pokal: slalom (M), 1. vožnja, 11.20 Alpsko smučanje - svetovni pokal: smuk (Ž), 12.55 Alpsko smučanje - svetovni pokal: slalom (M), 2. vožnja, 14.10 Nordijsko smučanje - svetovni pokal: smučarski tek, sprint, 15.55 Nordijsko smučanje - svetovni pokal: smučarski skoki (M), 17.50 Smučanje prostega sloga - svetovni pokal: smučarski kros, 18.30 Migaj z nami, oddaja za razgibano življenje, 19.00 Videotrak, 20.00 Zavrženo!, ameriški dokumentarni film, 21.30 Vlado Kreslin: Poj mi pesem, koncert, 0.00 Videotrak, 1.00 Alpsko smučanje - svetovni pokal: smuk (Ž), 2.15 Info kanal

NEDELJA, 09.02.2020, I. spored TVS

7.00 Živ žav, otroški program, 10.00 Govoreči Tom in prijatelji: Sanje vsakega dekleta, risanka, 10.10 Žogomet: Deklica s kapuco, avstralska otroška nadaljevanka, 10.50 Prislunhimo tišini, 11.25 Ozare, 11.30 Obzorja duha: Novi škof Jože Marketz, 12.05 Ljudje in zemlja, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.25 Denis Novato - 30 let, dokumentarni film, 14.15 Glasbeni pozdrav, 15.10 TV-izložba,

15.25 Zadnje dejanje, madžarsko-britanski film, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.20 Vikend paket, 18.40 Muk: Počitek na Nilu, risanka, 19.00 Dnevnik, Politično s Tanjo Gobec, Zrcalo tedna, Šport, Vreme, 20.00 V imenu ljudstva, slovenska nadaljevanka, 21.00 Portreti Prešernovih nagrajencev, 21.45 Intervju, 22.30 Poročila, Šport, Vreme, 22.55 Iran - skrivno potovanje po deželi ajatol, francoska dokumentarna oddaja, 23.50 Kruta ljubezen, ciganska balada - Frane Milčinski Ježek, Uršula Ramoveš in Čompe, 0.00 Dnevnik Slovencev v Italiji, 0.30 Dnevnik, Politično s Tanjo Gobec, Zrcalo tedna, Šport, Vreme, 1.20 Napovedujemo

NEDELJA, 09.02.2020, II. spored TVS

4.00 Info kanal, 5.45 Videotrak, 6.40 Duhovni utrip: Umetnost na preizkušnji sodobnega časa, 6.55 Koda, 7.30 Glasbena matineja, 8.05 Proslava ob slovenskem kulturnem prazniku s podelitvijo Prešernovih nagrad in nagrad Prešernovega sklada, 9.20 Prešerno po Prešernu, 10.05 Peš po ameriških celinah, potopis, 11.05 Alpsko smučanje - svetovni pokal: superveleslalom (Ž), 13.10 Alpsko smučanje - svetovni pokal: paralelni veleslalom (M), 14.25 Nordijsko smučanje - svetovni pokal: smučarski skoki (Ž), 15.55 Nordijsko smučanje - svetovni pokal: smučarski skoki (M), 17.50 Smučanje prostega sloga - svetovni pokal: smučarski kros, 18.50 Hokej - kvalifikacije za OI, Slovenija : Japonska, 21.30 Žrebanje Lota, 21.40 Vivienne Westwood - pankovska aktivistka, britanski dokumentarni film, 23.00 Vikend paket, 0.20 Videotrak, 1.05 Hokej - kvalifikacije za OI, Slovenija : Japonska, 2.35 Info kanal

PONEDELJEK, 10.02.2020, I. spored TVS

6.30 Utrip, Zrcalo tedna, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 10.05 Dober dan, 11.00 TV-izložba, 11.15 Vem!, kviz, 11.55 Med in ljudje, francoska dokumentarna oddaja, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.35 Panoptikum, 14.25 TV-izložba, 14.40 S-prehodi: Knjižnice, 15.10 Rojaki, 15.20 Dober dan, Koroška, 15.50 TV-izložba, 16.05 Otroški program: Op! 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.25 Zadnja beseda! 18.10 Malčki: Vse je moje!, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Tednik, 21.00 Studio City, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 22.50 Oskarji - dan potem, 23.25 Glasbeni večer: Nagrajenca Prešernovega sklada: Alan Hranitelj in Luka Juhart, 0.05 Dnevnik Slovencev v Italiji, 0.30 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 1.25 Napovedujemo

PONEDELJEK, 10.02.2020, II. spored TVS

4.00 Info kanal, 6.00 Napovedujemo, 10.00 Videotrak, 10.45 Otroški program: Op! 11.25 Obzorja duha: Novi škof Jože Marketz, 12.15 Dobro jutro, 15.05 Dober dan, 15.50 Od blizu, pogovorna oddaja z Vesno Milek, 16.40 Portreti Prešernovih nagrajencev, 17.20 Ljudje in zemlja, 18.10 Zgodba o Bogu: Moč čudeža, ameriška dokumentarna serija, 19.00 Otroški program: Op! 19.25 Videotrak, 20.00 Peš po ameriških celinah, potopis, 20.50 Doktor Thorne, britanska nadaljevanka, 21.45 Svet ni vedel, da je pristal v pesmi, dokumentarni film, 22.40 Nevidni sovražnik, ameriško-nemški dokumentarni film, 0.10 Videotrak, 0.45 Info kanal

TOREK, 11.02.2020, I. spored TVS

6.20 Kultura, Odmevi, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 10.05 Dober dan, 11.00 TV-izložba, 11.15 Vem!, kviz, 11.55 Prerokba Jupikov, francosko-ameriška dokumentarna oddaja, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.35 Studio City, 14.25 TV-izložba, 14.45 Duhovni utrip: Umetnost na preizkušnji sodobnega časa, 15.00 TV-izložba, 15.15 Kanape - Kanapé, oddaja za mlade, 15.45 Otroški program: Op! 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.30 Koda, 18.05 A veš, koliko te imam rad: Drsanje, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Bolnišnica New Amsterdam (I.), ameriška nadaljevanka, 20.45 Nelson Mandela, borec proti apartheidu, francoska dokumentarna oddaja, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 22.55 Spomini: prof.dr. Zdenko Roter, 3.00 Dnevnik Slovencev v Italiji, 3.25 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 4.20 Napovedujemo

TOREK, 11.02.2020, II. spored TVS

4.00 Info kanal, 6.00 Napovedujemo, 9.40 Videotrak, 10.30

Oskarji - dan potem, 11.00 Dobro jutro, 13.50 Dober dan, 14.30 Slovenski magazin, 15.00 Kakor kroglja po Evropi, zapiski k verjetni zgodbi Antona Ukmarja, dokumentarni film, 16.00 Joker, kviz, 17.15 Judo: svetovni pokal, 18.05 Stacey Dooley: Priprave na konec sveta, britanska dokumentarna oddaja, 18.55 Moja soba: Hana, resničnostna oddaja, 19.25 Videotrak, 20.00 Temna stran zlata, francosko-kanadska dokumentarna serija, 20.55 Od blizu, pogovorna oddaja z Vesno Milek, 21.50 Macondo, avstrijski film, 23.25 Kaj govoriš? = So vakeres?, 23.45 Zadnja beseda!, 0.30 Videotrak, 1.00 Info kanal

SREDA, 12.02.2020, I. spored TVS

6.20 Kultura, Odmevi, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 10.05 Dober dan, 11.00 TV-izložba, 11.15 Vem!, kviz, 11.55 Odrtrta starodavna mesta: Kairo, britanska dokumentarna serija, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.35 Intervju, 14.20 TV-izložba, 14.35 Osmi dan, 15.10 Mostovi - Hidak, magazinska informativna oddaja, 15.40 Rojaki, 15.50 TV-izložba, 16.05 Male sive celice, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.25 Biodiverziteti s Tomom Turkom, dokumentarna oddaja, 17.55 50 knjig, ki so nas napisale: Niko Grafenauer: Pedenjped, 18.00 Zmedi gre v Zakajzato: Gospod Zmaj poleti, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.05 Film tedna: Novo življenje, francoski film, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 22.50 Profil: Aleksander Popovski, 23.35 Biodiverziteti s Tomom Turkom, dokumentarna oddaja, 0.05 Dnevnik Slovencev v Italiji, 0.30 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 1.25 Napovedujemo

SREDA, 12.02.2020, II. spored TVS

4.00 Info kanal, 6.00 Napovedujemo, 10.05 Videotrak, 10.50 Kanape - Kanapé, oddaja za mlade, 11.40 Koda, 12.30 Dobro jutro, 15.00 Dober dan, 15.50 Ambienti, 16.35 Vikend paket, 17.55 Življenje z avtizmom, britanska dokumentarna oddaja, 18.50 Ribič Pepe: O čistoči, mozaična oddaja za otroke, 19.15 Videotrak, 19.50 Žrebanje Lota, 20.00 Naši baletni umetniki - Milko Šparemblek, 21.00 Moje mnenje, 22.00 Deklina zgodba (I.), ameriška nadaljevanka, 22.55 Totalni gambit, dokumentarni film, 23.55 Videotrak, 0.30 Info kanal

ČETRTEK, 13.02.2020, I. spored TVS

6.20 Kultura, Odmevi, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 10.05 Dober dan, 11.00 TV-izložba, 11.15 Vem!, kviz, 11.55 Odrtrta starodavna mesta: Atene, britanska dokumentarna serija, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.35 Moje mnenje, 14.25 TV-izložba, 14.40 Slovenski utrinki, oddaja madžarske TV, 15.05 Težišče - Súlypont, pogovorna oddaja, 15.40 TV-izložba, 15.55 Otroški program: Op! 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.25 Ugrižnimo znanost, oddaja o znanosti, 17.55 Na kratko: Arhetipi, 18.00 Sovice: Mraz pritiska, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Tarča, Globus, Točka preloma, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 22.50 Osmi dan, 23.30 Doktor Thorne, britanska nadaljevanka, 0.20 Ugrižnimo znanost, oddaja o znanosti, 0.50 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.15 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 2.10 Napovedujemo

ČETRTEK, 13.02.2020, II. spored TVS

4.00 Info kanal, 6.00 Napovedujemo, 9.25 Videotrak, 10.15 Biodiverziteti s Tomom Turkom, dokumentarna oddaja, 11.00 Dobro jutro, 13.10 Deskanje na snegu - svetovni pokal: paralelni veleslalom, 14.35 Biatlon - svetovno prvenstvo, mešane štafete, 16.15 Švicarija, dokumentarni film, 17.05 Od blizu, pogovorna oddaja z Vesno Milek, 17.55 Hormonski vihar - znanstveni pogled na puberteto, nemška dokumentarna oddaja, 18.55 Firbcologi: O mobilnih, orientacijskem teku in Solanju na domu, mozaična oddaja za otroke, 19.20 Videotrak, 20.00 Svilna pot z Joanno Lumley: Uzbekistan in Kirgizistan, britanska dokumentarna serija, 20.50 Avtomobilnost, 21.20 Ambienti, 21.50 Simfonija otožnih pesmi: Skriti pogled (posvetilo Tomažu Pandurju), plesni film, 22.25 Slovenska jazz scena: Renato Chicco Trio, 23.00 Mednarodni koncert baletnih zvezd, 0.05 Videotrak, 0.40 Šport, 2.10 Info kanal

Pravljčni večer za odrasle 2020

V TOREK, 11. FEBRUARJA 2020,
ob 18. uri

GENERALNI KONZULAT
REPUBLIKE SLOVENIJE MONOŠTER,
Kossuthova 39, MONOŠTER

Pripovedujejo:
Liljana KLEMENČIČ (Knjižnica Ivana Potrča Ptuj)
Monika ČERMEJ (Mariborska knjižnica)
Laci KOVAČ iz ŠTEVANOVCEV
Suzana SLAVIČ (Mariborska knjižnica)
Vesna RADOVANOVIČ (Pokrajinska in študijska knjižnica Murska Sobota)

Ko zgodbe zaživijo v organizaciji Mariborske knjižnice v sodelovanju s partnerskimi in pridruženimi knjižnicami.

mariborska knjižnica

REPUBLIKA SLOVENIJA
GENERALNI KONZULAT MONOŠTER

MESTNA KNJIŽNICA KRANTJ

KNJIŽNICA

Knjižnica Četle

Knjižnica Letari

POZVANJE

DRUŠTVO PORABSKI SLOVENSKI
PENZIONISTOV
v soorganizaciji
SAKALAUVSKE VESI in DU ROGAŠOVCI
Vas z veseldjom zové na
VARAŠKO
SLOVENSKO FAŠENSKO POVORKO,
stera bau na fašensko nedelo,
23. 02. 2020 v Monoštri.
Fašenki se napautijo od Lipe prauto
centra v 14.30 vóri.
PRISRČNO POZVANI!

Program so finančno pomagali:
Fundacija Bethlen Gábor, Urad R. Slovenija za Slovence v zamejstvu, soorganizatorja in članstvo.

Lovci iz Peskovcev zmagali na tekmovanju v šnopsu

Na mednarodnem tekmovanju v kartanju šnopsa, ki ga že vrsto let prirejajo v prvem mesecu novega leta, so po tradiciji k mizi sedle ekipe štirih naselij. Letošnja prireditev se je odvijala v Slovenski vesi, kjer so se ob gostiteljih pomerile še ekipe iz Šalovcev, Peskovcev in domačih Sakalovcev. Prisotne je pozdravil župan Monoštra Gábor Huszár, ki je po skoraj dveurnem turnirju izročil pokal zmagovalcem.

LRH

Prva letošnja slovenska maša v Monoštru

Na nedeljo Božje besede (3. med letom) so se v letu 2020 v monoštrski baročni cerkvi Marijinega vnebovzeta prvč zbrali slovenski verniki iz Monoštra in okolice.

Sveto mašo je daroval gospod Zoran car, župnik iz Črenšovcev, somaševal je monoštrski župnik Imre Bodorkós.

FS

Porabje

TEDNIK
SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Izhaja vsak četrtek
Založnik:
Zveza Slovencev na Madžarskem
Za založnika:
Jože Hirnök

Glavna in odgovorna urednica
Marijana Sukič
Naslov založnika in uredništva:
H-9970 Monošter,
Gárdonyi G. ul. 1.;
tel.: 94/380-767;
e-mail: porabje@gmail.com
ISSN 1218-7062

Tisk:
TISKARNA DIGITALNI TISK D.O.O.
Lendavska 1; 9000 Murska
Sobota; Slovenija

Časopis podpirajo: Državna slovenska samouprava, Urad predsednika vlade, oddelek za narodnosti, Zveza Slovencev na Madžarskem in Urad vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu. Naročnina: za Madžarsko letno 2.600 HUF, za Slovenijo 22 EUR. Za ostale države 52 EUR ali 52 USD. Številka bančnega računa: HU75 11747068 20019127 00000000. SWIFT koda: OTPVHUHB